

האהבה בינו לבין חברו. כדברי הרב קוק זצ"ל³⁷⁹: "צריך להחל בטהרת המעשה, ולטהר אחר כך את ההרגשה והמדות, ולעלות מזה לטהרת השכל, ואז הענינים הולכים כסדרם, אשרי מי שזוכה לכך. אבל לפעמים מזדמן הדבר שאי אפשר לאדם לעסוק בתיקונים כסדר, ואיש כזה אסור לו להביט על סדר, כי אם יחטוף מכל הבא, וכשרוחו מוכשר לעילוי הדעות יעלה, ויזכך, ירחיב, יגדיל תורה ויאדיר.

אף על פי שרבו עליו תביעותיו מצד התכונה של ההרגש ושל המעשים, שלא נתקנו עדיין ולא הובררו, ואפילו אם יהיו מהיותר כבדים שבהם, שהם ענינים שבין אדם לחברו, מכל מקום הוא לא יעזוב את עלייתו, ואת פעולתו לטובה ולעילוי, בכל אשר תשיג ידו, אף על פי שיהיה מנוע מאיזה צד שיהיה, בין מצד חסרון היכולת, בין אפילו מצד חסרון הרצון, כי לפעמים מזדמן, שחסרון רצון הוא גם כן דומה לאונס".

וכן מרחיב הרב קוק זצ"ל³⁸⁰: "אין לשער את הצער של חסרון הרצון לטובה ולקדושה ואין החכמה עולה אלא כפי ברכת הרצון שבה, והעונות הם מעכבים בעד הרצון שלא יתעלה, וצריך לשוב בתשובה כדי לברר את הרצון כדי שתתעלה החכמה כראוי. ביחוד צריך לשוב מעבירות שבין אדם לחברו, וראש לכל מהגזל שהוא מעכב את עלוי הרצון, וצריך להתחזק בזה מאד ולקוות לתשועת ד' לזכות בשלמות לחדול מעושק ידינו".

פרק טז

נאמנות

אברהם אבינו, אבי האומה הישראלית, נאמן לפני ד': "אתה הוא ד' האלהים אשר בחרת באברם והוצאתו מאור כשדים ושמת שמו אברהם: ומצאת את לבבו נאמן לפניך וכרות עמו הברית לתת את ארץ הכנעני החתי האמרי והפרזי והיבוסי והגרגישי לתת לזרעו ותקם את דבריך כי צדיק אתה³⁸¹".

גם משה רבנו מוגדר כנאמן: "ויאמר שמעו נא דברי אם יהיה נביאכם ד' במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו: לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא: פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמנת ד' יביט ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי במשה³⁸²".

וכן שמואל הנביא: "והקימתי לי כהן נאמן כאשר בלבבי ובנפשי יעשה ובניתי לו בית נאמן והתהלך לפני משיחי כל הימים". וכן: "ויגדל שמואל וד' היה עמו ולא הפיל מכל דבריו ארצה: וידע כל ישראל מן ועד באר שבע כי נאמן שמואל לנביא לד'³⁸³".

381. נחמיה ט, ז-ח.

382. במדבר יב, ו-ח.

383. שמואל א, ג, יט-כ.

379. אורות הקודש ג, רלח.

380. אורות התשובה כו, יד.